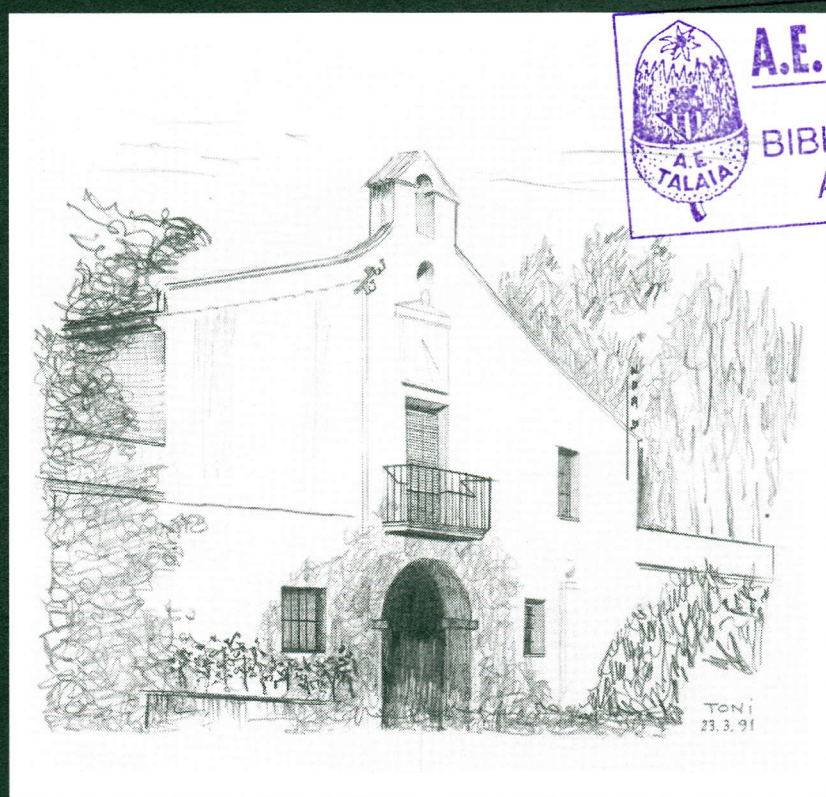

agrupació
excursionista

TALAIA

RELAT DE LA VI CAMINADA POPULAR DE VILANOVA I LA GELTRÚ

Sant Gervasi

30 DE GENER DEL 1994

Plaça de la Sardana - Molí de l'Escardó - Sant Gervasi
Els Molins - Mas de l'Esquerrer - Platja Llarga
Racó de Santa Llúcia - Adarró - Plaça de la Sardana

En conveni amb:

Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar Social

Consell Comarcal del Garraf

Ajuntament de Vilanova i la Geltrú

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

VI CAMINADA POPULAR

LA CAMINADA S'ACOSTA AL MAS DE L'ESQUERRER

30 de gener del 1994

Plaça de la Sardana - Molí de l'Escardó - Sant Gervasi
Els Molins - Mas de l'Esquerrer - Platja Llarga
Racó de Santa Llúcia - Adarró - Plaça de la Sardana

BONA CAMINADA

De vegades es fa difícil pensar que a l'entorn de casa nostra encara hi hagi itineraris per descobrir i indrets on mai no havíem estat; costa d'imaginar que per anar a Cubelles, hom pugui trobar un camí diferent d'aquells que hem recorregut tantes vegades en totes les seves variants.

Però la veritat és que ja estem acostumats que l'equip organitzador de les Caminades Populars de la Talaia ens sorprenguin amb noves visions del nostre entorn més immediat, aconseguint, tot enllaçant camins molt coneguts, itineraris nous amb noves perspectives de les mateixes masies i raconades.

No pretenem res espectacular, amb els ingredients que tenim no podem fer grans plats, però sí que amb imaginació i bon gust aconseguirem que el paisatge nostre de cada dia sigui un passeig digne si no de Nadal sí com a mínim d'un dia molt assenyalat, el dia de la Caminada Popular de Vilanova.

SALUTACIONS!

Salvador Butí,
president de l'A.E. Talaia

LA VI CAMINADA POPULAR S'ACOSTA AL MAS DE L'ESQUERRER

QUADRE DE DADES TÈCNIQUES

Horari previst	Indret	Incidència	Distància arrossegada des de la sortida
8h 30'	Plaça de la Sardana	Sortida	0
8h 40'	Molí de l'Escardó	Cap	639 m
9h 00'	Ermita de Sant Gervasi	Esmorzar (parada de 25')	1.783 m
9h 40'	Ctra. Barraca del Casi-guapo	Atenció en creuar la Ctra.	2.570 m
9h 50'	Molí de Baix (Els Dos Molins)	Cap	3.191 m
10h 00'	Polígon Gallina Blanca	Cap	3.516 m
10h 15'	Ctra. 2n encreuament	Atenció en creuar la Ctra.	4.453 m
10h 25'	Mas de l'Esquerrer	Reagrupament (10 minuts)	4.851 m
10h 47'	Pont de l'Ibersol	Atenció: no baixeu de la vorera	5.574 m
11h 20'	Racó de Sta. Llúcia (entrada)	Itinerari pel vial asfaltat	7.213 m
11h 33'	La Gavina	Cap	7.821 m
11h 45'	Poblat d'Adarró	Reagrupament	8.451 m
12h 00'	Plaça de la Sardana	Arribada. Audició de sardanes	9.488 m

LA CAMINADA POPULAR S'ACOSTA AL MAS DE L'ESQUERRER

Els anys van passant un darrera l'altre i la caminada ja en fa mitja dotzena. No cal recordar què s'ha fet anteriorment. En la memòria dels assidus i fidels participants hi ha gravades les seqüències de cada anyada: Ribes, Cubelles, el Montgròs, Miralpeix i la Talaia, són llocs que ens vénen a la ment cada cop que es fa la convocatòria del darrer diumenge de gener.

La invitació d'aquest any és per realitzar una caminada curta i planera, ben distinta de la passada, que era llarga i pujadora. Això no vol dir que el recorregut d'avui no sigui tan amè, agradós i variat com els precedents. La brevetat anirà acompanyada de paratges interessants i plens d'història, propers a la ciutat, però des de fa algunes dècades poc concorreguts dels vilatans. Què ho fa que aquests indrets pròxims cada dia siguin més desconeguts per la nostra societat, quan abans eren llocs de reiterades trobades? És de suposar que la mancança forma part de la transformació social que experimenta la col·lectivitat ciutadana, cada vegada més individualista i poc solidària.

Hem de retrobar l'esbargiment i l'esplai en observar la natura —aquesta darrera prou mal-mesa—, sortint de casa per oxigenar el nostre organisme i maldar per fer-ho en companyia de totes aquelles persones que estimen l'essència de viure en un afany comú. Aquest esperit és el que ens mou a organitzar aquestes caminades i altres activitats plurals.

Perdoneu. Deixem-nos de melangioses tirallongues i anem a descriure l'itinerari de la caminada. La sortida d'avui ens porta vora el límit del terme municipal amb Cubelles, concretament al mas de l'Esquerrer (mal anomenat Escarrer), hi anem per la part de la muntanya i tornem per la costa, més ben dit, per la platja i per les roques, camins que molts de nosaltres no hem trepitjat fa una colla d'anys i que ara estan mig perduts i alterats per urbanitzacions i poblaments incontrolats.

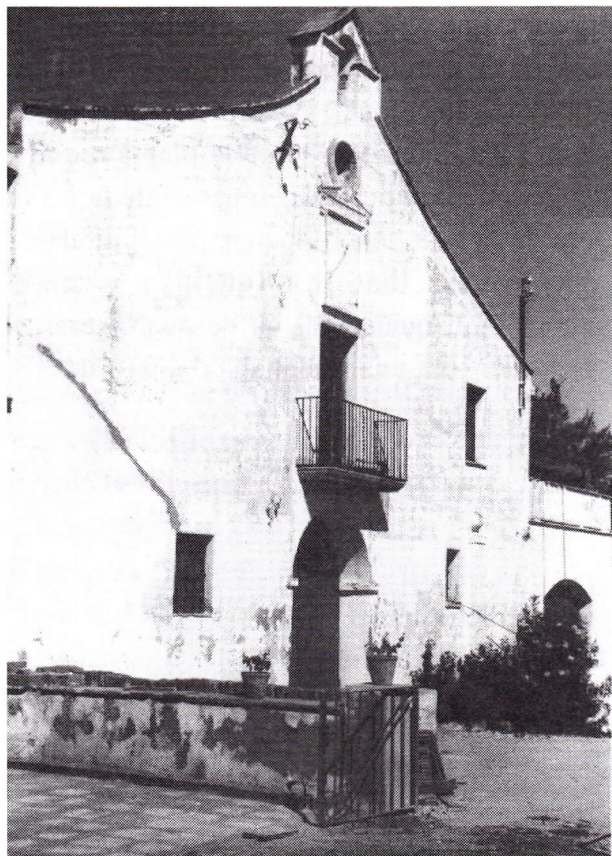
La *plaça de la Sardana* és un bonic parc inaugurat pel setembre de 1984, amb diversos actes i audicions de sardanes a càrrec de la Cobla Sitgetana. El nom de la plaça el va rebre l'any 1975 però, després, un nou acord municipal de gener de 1989 adaptà l'actual de *parc de la Sardana*. Sortim d'aquest jardí per la porta que dona al *torrent de Sant Joan o de la Ramusa*, que seguim amunt pel costat de la barana, fins assolir el baixador i gual del *camí de Sant Gervasi*. A la cantonada d'aquest camí hi ha la *sínia del Poc-pa*, on havia existit una fàbrica de plàstics. Actualment la finca és més coneguda per casa Recasens, però l'antiga denominació ja constava en una relació de l'any 1860 com «Cínia del Poch-pa».

A la poca estona de transitar pel vell camí, ens trobem amb *la Carrerada* que ve del cantó de mar i poques passes més enllà es dirigeix a muntanya per la dreta. Agafem aquest trajecte, però poc abans d'arribar a les primeres cases que fan veïnatge al xalet Ortoll, conegudes per Apartaments Mont Gran (que tot plegat serà urbanitzat ben aviat), girem a l'esquerra pel vetust carrerany que porta al *molí de l'Escardó*, també mal designat «torre de l'Escardó», el qual és un arcaic molí de vent. De la vilanovina família Escardó, cada dia en tenim més dades. En aquest indret de la partida d'Adarró, l'any 1486 ja posseïa terres Gabriel «Scardó» i el 1536, el seu parent Miquel «Ascardó». Un Guillem Escardó, l'any 1551, devia delme per terres de Ribes Roges i Joan Escardó tenia una sínia al camí d'Adarró (1574), on cinc anys després hi collia malvasia (AMV, Reg. 2989). Del molí no es tenen notícies fins a l'any 1725, la qual cosa no vol dir que sigui d'aquesta

època, ja que segurament és molt més antic. El molí de l'Escardó o *molí d'Adarró* cada dia es troba més abandonat. La bonica portalada de pedra i les finestretes sobre la planta rodona, lleugerament atalussada, sense teulada i a la vora de la vila, tenen poques possibilitats de supervivència. Tant el camí que hi mena com el mateix molí qualsevol dia desapareixeran, i s'extingirà així una romanalla del passat.

Continuem el camí, que ara tomba a tramuntana i retomba a l'esquerra vers ponent per ficar-se entre oliveres i creuar el camí que de la carretera de Cubelles baixa fins a la finca de la *sínia de la Torre de l'Escardó* i ens atensem als camps del Nofi. Circulem per un traçat molt fressat per les rodes dels carros, fins travessar els horts de la Remei Jimeno. Estem al mig d'una fondalada que baixa dels Franciscans i s'acaba en el camí de Sant Gervasi. En aquest lloc s'ha creat la Comunitat d'Adarró. Efectivament, de tota aquesta extensió de terres que hi ha entre el torrent de Sant Joan i el turó de Sant Gervasi, se'n diu *partida d'Adarró* i era l'antiga demarcació de la quadra del mateix nom. Finalitzats els horts de la Comunitat, s'entra en un ermot i al capdavall d'aquest terreny inculte es gira a la dreta pel costat d'una grossa olivera, en direcció a una barraca semi-enrunada que disposa de la companyia d'una palmera i d'una figuera. Deixem l'edificació a mà dreta i seguim vers el nord per un tram que puja una mica, fins a prop d'una segona casa en ruïnes i un pou davanter, tot plegat dins d'un bonic bosquet. En aquest lloc virem a l'esquerra pel bell mig dels erms, pel traç d'un agradable corriol que es dirigeix a una altra fondalada que baixa de l'Aragai, i forma el *torrent d'Adarró*, documentat des de l'any 1536. S'entra en un segon bosquet, on viu un bon exemplar de pi ve («*Pinus pinea*»), també conegut per pi ver, arbre que resta a la nostra esquerra. El caminó està fressat per les bicicletes de muntanya i alguna moto que de tant en tant hi deuen circular. Al centre del fondal, hi han quedat les restes d'una sínia, sobre d'una mota circular on feia voltes l'animal per pouar l'aigua. Actual-

ment, tota la vall és un immens ermot que deu esperar que hi arribi l'especulació del sòl. Travessem el paratge en sentit diagonal vers Sant Gervasi, que tenim davant, fent cap al camí que baixava d'Enveja i de l'Aragai. Aquest camí és un passeig de baladres, vell trajecte també fressat pels carros de l'antigor. No fa molts anys, entremig de cada baladre hi havia una morera, dissortadament desaparegudes, les quals ens havien proporcionat les fulles necessàries per alimentar els cucs de seda de la nostra infantesa. A la cruïlla de camins, ens atansem directament a l'*ermita de Sant Gervasi*, on ens reserven un assolellat espai per donar el nodriment indispensable al nostre organisme caminaire. A migdia tenim els jardins i *xalet de Miramar*, també conegut per *xalet del Nin*. En el recorregut que hi ha entre l'ermita i la residència estiuenca, per damunt de la via del ferrocarril, fins a l'any 1914 es va poder veure la *torre de la quadra d'Adarró*. Aquesta quadra, filla del poblat ibèric i de la vil·la romana que hi havia sota del turó, es va construir a la part més alta, sobre les runes d'un antic assentament documentat des de l'any 1079 per «ad Adarru» i «Adarruno». La quadra diuen

que ja existia el 1232, però no en tenim dades fins a l'any 1278. La seva història s'allarga fins al segle XVIII, acabant essent una partida del terme repartida en conreus. La torre d'Adarró es troba esmentada l'any 1507 i el 1647 consta que servia per encabir-hi sentinelles. Damunt del lloc es va construir un fortí que a la darrereria del segle XVIII posseïa canons per defensar-se de les naus que atacaven la platja. Aquest fortí es va suprimir en edificar-se el xalet de Miramar.

Sant Gervasi és l'església de l'antiga quadra d'Adarró, de la mateixa manera que Sant Joan ho era de la quadra d'Enveja. Propera a la torre d'Adarró, l'ermita existia l'any 1566 i ja era reconstruïda el 1665. Com en altres ermites del municipi, abans s'hi celebraven aplecs, on subhastaven coques i ballaven danses «del veurer». Sant Gervasi i Sant Protasi eren advocats contra la pesta, no sols a Vilanova, sinó a tota la comarca.

Acabada l'estada, tornem enrera i a la cruïlla de camins avancem pel de l'esquerre, i donem la volta a la Villazul, casa situada darrera l'ermita. L'antic camí que anava d'Adarró a Cubelles, citat l'any 1079, està mig perdut i ple de vegetació. Per breus moments anem paral·lels a la via del tren, i ens desviem a la dreta pel costat d'una desolada edificació emmerletada, carenejant fins assolir l'esmentat camí vell de Cubelles, que mostra la seva antiguitat amb diverses fites de marge que sobresurten cada cert nombre de passes. Com que el camí retomba al nord molt embrossat, el

deixem una estona per seguir a ponent traspas-
sant la fondalada que es dirigeix a la platja de
Sant Gervasi, ermot habitualment ple de pa-
ranys, on diversos corriols ens porten al *turó del*
Sèu, lloc on hi ha plantades les antenes de
senyalització aèria. Aquesta petita elevació hi
ha qui l'identifica amb el *puig Lardos*, que l'any
1368 marcava el límit de la parròquia de Vila-
nova amb Cubelles, o amb el lloc anomenat
Cesdous, que l'any 1363 fou fitat quan fou
creada la parròquia de Sant Antoni (Puig,
Episcopologio, Apèndix 118). El cas és que
nosaltres l'hem trobat en el registre de la Cort
del Batlle de l'any 1571 amb l'expressió
«*montanya dels Adols*» (Reg. 2985) i el 1579
es deia «*montanya de font dols*», és a dir, l'avui
conegut per l'*Aiguadolç*. Ara entenem el *Ces-*
dous d'abans en el sentit de dou=font i el canvi
de dous=dolç, i queda potser resolt un dels
tants misteris de la toponímia.

Des d'aquesta elevació es pot observar la
ciutat i més a tramuntana la masia en Dimes i
els Franciscans, actualment dintre de Vilano-
va. Per una portalada sortim un altre cop al vell
camí i per una altra porta entrem a la carretera
de Cubelles, i deixem a la dreta la barraca del
«Casi guapo». Compte en creuar la carretera!
Continuem amunt per una pista, costejant uns
garrofers i la tanca del Roca, avancem vers els
Molins i les darreres cases ponentines de la
Urbanització de l'Aragai. En aquest lloc
s'assoleix el punt més alt de la caminada. Aquí,
i poc abans d'arribar a les cases, virem a
l'esquerra per un senderó que passa pel costat
d'un pou i després franqueja un camp fins
aconseguir *els Molins*, o com ara en diuen *els*
Dos Molins, el de *Dalt*, en més bon estat de
conservació, és del Ferret i el de *Baix* pertany
al Salines. No es tenen dades de quan foren
construïts, tal vegada al segle XVI, ja que
almenys el que hi havia a la Geltrú és datat de
l'any 1591. Fa moltes dècades que van desapa-
rèixer les aspes i ara només són un detall
pintoresc dels nostres defores. Que havien
treballat molt, ho demostren les roderes fres-
sades en els camins d'accés, ja que els carros

anaven carregats de gra al molí i després torna-
ven traginant la farina.

Entre l'un i l'altre existeix un camí que era la
continuació del que, procedent de l'Aragai,
connectava amb els Molins i Santa Llúcia.
L'agafem durant una breu estona en direcció a
Cubelles, fregant una filferrada i diverses atza-
vares, i caminem per sobre de rocallsos, en-
voltats d'ermes i d'algun garrofer. Per la banda
dreta deixem un carrerany embrossat que anys
ha anava a trobar el de Cubelles a Vilanova. Pel
damunt d'aquest seguim un sender, una mulas-
sa ens queda a l'esquerra i fem via per acostar-
nos a la «Gallina Blanca», seguim a tramunta-
na per terreny inculte, per torçar més tard a
l'esquerra fins anar a cercar el viarany central
d'una vinya, només d'ús privat, que permet
superar una rasa. Passat el rasot i una mica més
de vinya, s'arriba a un camí que cal agafar en
direcció a migdia, de manera que la «Gallina
Blanca» queda a la nostra esquerra. Llavors,
una giragonsa a la dreta ens fa continuar per la
ruta de Santa Llúcia a Cubelles, on tres gran-
diosos patis estan tancats respectivament per

tres llargues i vistoses portes reixades. Més enllà, trampegem una cadena esquerrera per poder seguir un camí herbós que es dirigeix a mar, i passem ran d'un gros garrofer voltat d'un basament de pedra semblant als vestigis de

«trones» que queden allí mateix. Sortejada una segona cadena rovellada, hem de travessar la carretera amb molta cura, deixant a la dreta un camí que s'adreça al *mas de l'Esquerrer de Dalt*.

Es passa pel damunt d'una tercera cadena —en aquest cas sense haver d'aixecar les cames— i a les poques passes torcem a la dreta per acostar-nos a un gran femer arrecerat en unes baumes terroses, mentre a la part de migdia es veu el càmping que porta el nom de Platja de Vilanova. Ens encarrilem vers el bosc, deixem els xiprers arrencats a la part esquerra, i ens dirigim a l'entrada del *mas de l'Esquerrer*, on fem reagrupament. Aquesta antiga casa es va construir sobre d'una primitiva *quadra* que portava el nom de *Viver* (1161), circumstància que fa pensar en un hipotètic establiment romà, però de moment només s'han fet troballes ibèriques. El lloc surt l'any 1197 com «*alodio de Viver*» (AASAnna, núm. 631) i el 1381 hi vivia «*P. Rossell des Viver*». El *mas del Viver* fou venut per Genís Almugàver a Sant Jeroni de la Vall de Montolivet i aquest monestir el va vendre, el 1416, a Blasc de Castellet,

junt amb el Cortei (després conegut per la torre del Veguer). El Fogatge de 1497 diu que «la quadra de Viver és de hu beneficiat» i darrera s'esmenta «Simon Squerrer». Els Esquerrer eren procedents de la quadra de Cunit (un Bartomeu Scarrer es coneix des de 1485). L'any 1487 apareix «Simeó Squerrer del mas Viver» (Cort de Batlle, Reg. 2971) o *del Viver*, el qual el 1498 signà un document relacionat amb Antoni «Escarrer» del Prat de l'Hospitalet, que devia ser familiar (Reg. núm. 2972). Al mateix Arxiu Municipal de Vilanova, el 1534 ja es troba Bartomeu «Escarrer» o «Ascarrer» del *mas del Viver*, personatge que l'any 1556 establia un pagès en el veí «mas de la Cort» (Reg. 2981) (potser l'actual *mas de l'Esquerrer de Dalt*), aleshores (1578) de Joan i Toni «Escarrer de la Montanya». El cas és que l'any 1575 ja s'escriu «mas den Escarrer» (reg. 2986) a l'antic mas del Viver i posteriorment el Bartomeu s'anomena «l'Escarrer del Prat» o «del Mas», i es perd la denominació més secular.

El 1585 trobem les vídues «Escarrera» fent inventari dels béns de Bartomeu Escarrer pare

i fill. Què havia succeït? Ens ho explica la *Història de Cubelles*: «El difunt Barhomeu Squerrer major de dies i el difunt Barthomeu Squerrer son fill foren morts a la *casa de la torre del prat*» pels moros que van desembarcar a la platja, fet que es produïa sovint a la costa catalana.

Al segle XVIII la casa era dels Llanussa i l'any 1758 es fa inventari de la «casa derruïda ab sa *torra*, estable i corral dita lo *mas den Esquerrer*». La masia fou restaurada el 1851. Hi ha tres fases de construcció: la torre i cos central, possiblement anteriors al segle XVI, la façana del XIX i la part del darrera de fa poc. El conjunt, tot i estar una mica descurat, presenta un aspecte senyorial i de bon gust, en especial la galeria i els jardins de la part de mar.

De la façana de la masia ens adrecem al jardí posterior i a la darrera escala que dóna al camí del darrera, on procurarem fer una fotografia col·lectiva. Després, tornem a caminar en direcció a Cubelles, paral·lelament al càmping, que resseguim pel costat de la tanca i per la vora de vinyes ermotades, fins a la carretera de

l'Ibersol, on prosseguim a l'esquerra, pel davant de l'entrada del càmping, fins aconseguir el pont sobre el ferrocarril. Atenció a la circulació dels vehicles: com que es tracta d'un canvi de rasant, s'ha de transitar arrambat a la vorera de l'esquerra. Des de dalt del pont es veu prou bé tot el que eren els aiguamolls del *Prat de l'Esquerrer* (esmentat l'any 1820, però abans conegut per Prat de Viver), avui encara incultes i antigament lloc insà i ple de mosquits. Quan baixem del viaducte, l'Ibersol ens queda a la dreta. Nosaltres ens apropem a la platja i, quan toquem la sorra, tornem cap a Vilanova per la vora del mar. Des d'aquí ja podem observar el port i més a prop el *Racó de Santa Llúcia*. Si ha fet temporal, la platja queda plena de marranes o palets de riera i, si hi ha sort, es pot trobar alguna petxina plena. A aquesta ribera no fa gaires anys que li donen el nom de *Platja Llarga*, però durant els anys 70 també era coneguda per «Platja dels Suïssos», pel fet que al Prat es va instal·lar la finca dels Suïssos. És una platja que té bona falcada quan entres a l'aigua, i t'arriba aviat fins al melic. De la passada guerra incivil, al bell mig de la platja encara resta una fortificació o casamata. A fi de poder avançar millor, ens traslladem a les que són les romanalles d'un passeig destruït per les ones, ja que en aquest indret la sorra ha reculat molts metres i encara podem donar gràcies als espigons que penetren dins el mar. La zona és habitualment plegada de pescadors de canya i algunes vegades s'hi han celebrat concursos de pesca. Al capdavant de l'esmicolat passeig ens atensem al costat de la via, entre el ferrocarril

i les pedres que defensen aquest darrer dels embats de la mar. Una segona casamata que treu el cap pel damunt de l'aigua demostra el que s'ha menjat de costa, i queda en el record quan havíem passat pel davant de la fortificació.

Des d'aquest lloc albirem la pedrera del Cabrer al Racó de Santa Llúcia. Diuen que d'aquesta explotació mineral en van sortir les llambordes que feren servir en una part del carrer de Santa Anna, així com les pedres que servien per a certes foneries metal·lúrgiques, com també matxaca dels diversos formigons que s'empraren en arranjar el carrer de la Unió.

Finalitzat el passeig pel costat del tren, baixem per unes escales fins al davant del pontet que, per sota el ferrocarril, deixa passar les aigües procedents de la part ponentina de la muntanya del Sèu. Ascendim a les roques i entrem per un portal a les cases marineres del *Racó de Santa Llúcia*, i circulem entre les blanques edificacions i la tanca que les separa de la costa, per sobre de les roques. La punta roquera que porta el nom de Santa Llúcia, el pren d'una antiga i desapareguda església que hi havia al lloc («Santa Llúcia, una església ignorada», per Ferrer, Orriols, Sanz i Sorni, a *Primera Edició*, núm. 2, 1988), documentada al començament del segle XV i que va desaparèixer posteriorment sense que encara sigui possible la seva localització. Només se sap que des d'Adarró s'hi podia anar per un camí públic i que estava situada prop del Prat. El cas és que el topònim persisteix i que moltes actuacions porten el seu nom, començant amb la construcció del pont que salva l'excavació del ferrocarril (1963), l'ordenació urbana de la zona (1970), la primera pedra del «Nucli residencial Racó de Santa Llúcia» (1972) i la urbanització del mateix nom dintre el Pla General d'Urbanisme (1983). Fins i tot es va presentar un projecte de port esportiu (1982) que no va reeixir. En el curs de la guerra es va bastir una gran fortificació, i damunt d'ella van edificar un edifici d'apartaments.

De les cases de «pescadors» sortim per unes escales que baixen un altre cop a les roques i seguim per un corriol vers llevant. En una platgeta dessota el restaurant, existia una surgència coneguda per l'*Aiguadolç* que donava nom a la muntanya sencera (1571), malauradament avui seca. Tal vegada aquest xaragallet roquer era freqüentat des de temps immemorial, justificant les troballes ibèriques de l'indret. Llàstima que ara sigui necessari passar-hi de pressa per defugir de la desagradable fortor de la bassa d'un canyissar superior.

Passem a frec de *la Gavina*, des d'on podem observar dintre de l'aigua un parell de farallons coneguts per *la Tallada* i *la Mallorquina*, aquest darrer gairebé tocant al nou espigó de ponent de la *platja de Sant Gervasi*, també anomenada *platja dels Capellans*, on entrem pel davant d'una fortificació. Els farallons, a diferència de les anquines, que són submarines, són roques que es deixen veure per sobre el nivell del mar. En aquests esculls roquers, hi havíem fet molts musclos, alguna corneta i de quan en quan enganxàvem algun pop.

Marxem pel davant del restaurant o «xiringuito» *Miramar* i vorejant el *xalet del Nin* pel cantó de migdia, per damunt de *la Primera Roca*, on van construir una casamata de vigilància marítima. El lloc és conegut des de 1570 per «roques de Darró» i de la part més alta s'albira tota la *platja de Ribes Roges* amb els seus espigons, que han transformat la vorera del mar en dues badies ben diferenciades, a llevant i a ponent del dic paral·lel a platja. Descendim fins a la *plaça d'Adarró*, on davant de les ruïnes de la vil·la ibero-romana fem el darrer reagrupament per explicar les troballes arqueològiques. Les primeres descobertes es feren el 1789. Durant el segle XIX, anys 1850, 1867 i 1880, continuaren, com també quan es va obrir la doble via ferroviària, els anys 1913 i 1914. La primera campanya d'excavacions del poblat ibèric i de la vil·la romana no s'efectuà fins al 1956. Posteriorment, es trobaria una necròpoli romana. L'extensió de les troballes dóna una idea de la importància que devia tenir el poblat durant els segles que va tenir de vida. És presumible que la *quadra d'Adarró* fou successora de l'antic poblat que desaparegué

amb la decadència de l'Imperi romà. El material trobat en bona part és al Museu de la Geltrú: àmfores, capitells, sepultures, làpida romana, tota classe de terrissa, forns, monedes, etc. La tasca no és ni de bon tros acabada, però els treballs arqueològics necessiten molta voluntat i diners. Qui sap què amaga el sòl que queda per descobrir? No es podrà saber fins que s'excavi tot, i això ningú no pot dir quan es realitzarà.

Sortim pel lloc pel túnel que enllaça amb el *camí de Sant Gervasi*, conegut antigament per «camí de Aderó» (segle XVI), que agafem en direcció a Vilanova. Hi ha qui anomena el vial per *Camí Fondo* pels seus enlairats marges de la part de muntanya, velles parets que demostren l'antigor de la ruta, que venia de la Geltrú, de Vilanova i d'Enveja, travessant els camps i horts de la banda de ponent de la ciutat, actualment tot urbanitzat fins a tocar el *torrent de Sant Joan*.

A la nostra esquerra i junt a la *Carrerada* que procedia de mar, una gran casa senyorial mig cremada i deixada va servir durant la guerra per acomodar les escoles dels refugiats madrilenys, alguns dels quals encara viuen ara a Vilanova. L'edifici sembla que ja no té futur.

Tornem a creuar el torrent de la Ramusa i continuem pel carrer d'Anselm Clavé, per acabar la cursa a la plaça de la Sardana, on l'organització té preparat un pica-pica per a tots els participants de la caminada d'enguany.

Per molts anys i fins a la convocatòria de 1995.

Aquesta descripció de l'itinerari ha estat feta amb l'ajuda i col·laboració dels bons amics i consocis de la Talaia. A tots, moltes gràcies.

PATROCINA:

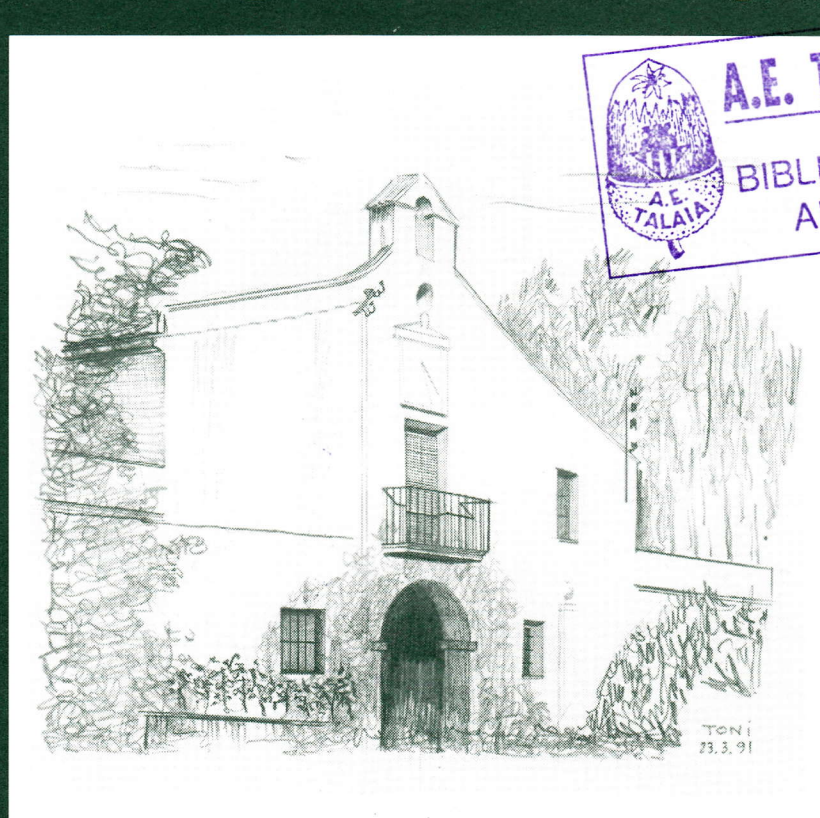
Caixa Penedès

agrupació
excursionista

TALAIA

PLÀNOL-ITINERARI DE LA VI CAMINADA POPULAR DE VILANOVA I LA GELTRÚ

Sant Gervasi

30 DE GENER DEL 1994

Plaça de la Sardana - Molí de l'Escardó - Sant Gervasi
Els Molins - Mas de l'Esquerrer - Platja Llarga
Racó de Santa Llúcia - Adarró - Plaça de la Sardana

En conveni amb:

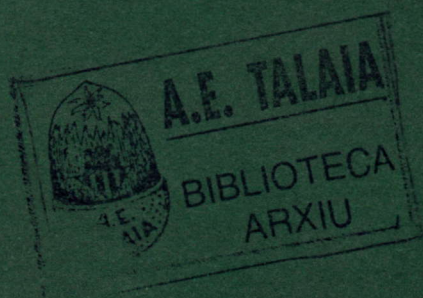
Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar Social

Consell Comarcal del Garraf

Ajuntament de Vilanova i la Geltrú

ORGANITZADA PER
L'AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA
TALAIA

PATROCINA:

Caixa Penedès

